

TRẦN-ĐẮC-NGHĨA

TỔNG-LÝ

Giá bán nhật trình

Trọn năm.....5\$00

Sáu tháng.....3 00

Những bài gởi đến không
đăng lên báo được thời
không lệ trả lại, xin các
ngài lưu ý.

AN-HÀ-BÀO

MỖI TUẦN XUẤT BẢN NGÀY THỨ NĂM
ÉDITION EN QUOC-NGU DU COURRIER DE L'OUËST

Organe d'Informations Agricoles, Commerciales et Industrielles

NHÀ BÁO Ở TẠI ĐƯỜNG—Boulevard Delanoue—Cantbo

TRƯƠNG-QUANG-TIÊN

CHỦ BÚT

Về việc mua bán hay là
mua nhật-trình xin đề thơ
cho M. TRẦN-ĐẮC-NGHĨA

Lúc mua báo xin các
ngài chiếu cố, gởi số tiền
lúc, bốn-quán lấy làm
thâm cảm.

CÁI NGHĨA THU'NG CHIẾN

Thương chiến là gì?—Tức là đánh
nhau về nghệ buôn. Nghề buôn thời cũ
người nào lo phận sự người nấy, hay
mỗi công-ty nào thời cũ lo phận-sự
công-ty nấy, chứ sao lại có cái tiếng
chấn-đấu trong đây? Sao lại phải
ghình-nhau?

—Thưa: Phải như thế mới được. Nhưng
cái nghĩa thương-chiến có khác hơn cái
nghĩa chinh-chiến một đôi chút. Khác
hơn là những điều gì đâu?—Chinh-
chiến thời bao giờ cũng có rối loạn, tào
là suối máu rừng thây, nào là thành hư
lũy nát, tên đạn bởi-bởi, chỉ như thương
chiến thời không phải thế. Ấy đại-khai
khác có bấy nhiêu đó thôi, ngoài ra
thương-chiến với chinh-chiến cũng rư-
rứa như nhau, sự quan-hệ của đôi bên
nghĩ đều như một.

Chinh-chiến thời mạnh thán yếu thua,
điều binh hay thời được mà điều binh
dở thời mất; thương chiến lại khác gì!
Hai cửa hàng cùng ở gần nhau, một bên
có thể lực, một bên thiếu thể lực thời
bên thiếu thể lực tài nào mà đương vững
được. Không nã cũng tiêu, cốt bởi
đó là sự cố nhiên, ai cũng đều biết,
không phải đợi thuyết-minh. Chính như
nhà vô địch binh thời nhà buôn phải có
tư-cách về nghệ mình, phải biết xếp
đặt tinh-toán, phải biết nên mua thế
nào, bán thế nào, chỉ là thấu-thập cả
và tinh-thần và hình-thức của nghệ ấy
vào não-cran mình, nhân đó mà điều
khiển lần lữa, khiến cho tuy gặp những
bước truật-chuyển, trầm-ngào khổ-não,
nhưng cũng được tấn-phát như thường.

Cái chi kiên-nhẫn của nhà binh phải
có, vì chẳng vậy thời tránh sao khỏi
thối chí ngã lòng mà thành ra thất-bại;
nghề buôn cũng lại cần phải kiên-nhẫn
lắm, vì tư-phương người ta đều tranh-
cạnh dữ-dối thời sự dễ vẫn khó gặp,
mà sự khó càng ngày càng thấy dỗi-dào
dầu, như gió táp như mưa sa. Nếu có
một lúc ngã lòng thời thật là nguy-lâm.
An cần ở kiem là việc nhà binh phải
chú ý đến, vì nếu ruỗi ra thiếu lương
thiếu phạn thì sinh hối-rối rồi trông gì
mà phát cơ đóng trống. Nghề buôn há
lại chẳng cần đến sự cẩn-kiệm sao?—
Thưa! Đối-hạng nào cũng nên cẩn-kiệm
mà bao giờ cũng phải cẩn-kiệm, thời
nghề buôn là một nghệ xuất-ra thân-vô,
đồng tiền mới thấy đó bóng láng đi đâu
ấy, chạy về nơi khác, sự tinh toán đã
cần phải cẩn-tận thời sự cẩn-kiệm lại
cần phải thấu-thường lắm mới được.
Không phải chỉ-phí một ngày một buổi

mà đến sạch hàng rảo túi, nhưng con
ruổi đầu nặng đòn cân, con một khoét
thét cũng ngà kéo, giọt nước xoi huai
phải mơn đá, thời tránh sao một ngày
kia lúc giết mình ngó lại chẳng thấy
thần nguy nó sắp đến, se-se hai cánh
tay, dấn-ta vào vòng khổ-não. Ôi! người
đến đó là cùng, mà nghệ đến đó cũng
thật là vô-vị quá!

Bấy giờ không những một mình ta vì
quá lắm mà trách-móc nghệ buôn, hoán-
hắn nghệ buôn, mà còn nỗi khiến cho
những kẻ trông vào cũng sanh lòng
chán-nản. Ấy nghệ buôn ta thường bị
đổ-nạt phần nhiều cũng là do đó. Lòng
người nguôi-lạnh về nghệ buôn, nghe
nói đến nghệ buôn thời đã lo sợ cái nỗi
thất-bại, dường ấy mình thật mang tội
với xã-hội chẳng vừa, cái tội làm cho
người ta thối lui trên con đường lợi-ích.

Ấy chỉ lược tóm-tắt bấy nhiêu điều
cũng đủ thấy nghệ buôn là khó; một
ông quán-lý nhà buôn cũng chẳng khác
nào một viên tướng điều-binh, hai đường
đi cũng gần giống như nhau, duy có
khác nhau là một dân tố-rô hào-há
hơn, còn một dân ngắm-ngắm chằm-rải.
Tuyệt! một cửa hàng mà có thất-bại di
nữa, còn xui thán-thoán mới thấy cơ nguy
nhưng đầu mau đầu chậm, đầu tố-rô
đầu ngắm-ngắm, chung cuộc cũng chỉ
là thất-bại, thời hai chữ «thương-chiến»
không phải là không có nghĩa-lý sâu-sa.
Cớ nên trước kia nói học nghệ buôn
thời người mình không mấy chú ý đến,
không biết nghệ buôn nó có khó gì mà
phải học-tập. Đến ngày nay có bước đến
thương-trường rồi, mới biết cái môi
thương-mãi thật là trăm đắng ngàn cay,
muốn cho được ngọt bùi cần phải kiên-
tâm trì chí.

Ôi! thương chiến! thương chiến!
Cái phong-trào thương chiến ngày nay
thật là bùng-dông dữ-dội, các nhà
thương-mãi nên hết sức liệu-lo mới có
thể đứng vững được. Thương chiến mà
thất-bại thời cũng đến hư cửa bại nhà,
dân nghèo nước yếu chứ chẳng khác;
vậy mong rằng các vị đã đến thương
trường rồi, bước được một bước nào
phải giữ vững bước ấy, thời mới có
ngày đến được cái địa-vị quang-minh,
bừng sự phú-cường như các nước.
Nhưng, kìa thế hại lẫn nhau, tìm
những cách để-tiền để giành lấy mỗi,
sự giá hăng, thời quyết không phải là
tay biết dinh thương, vậy các nhà
thương-mãi ta tưởng cũng nên để ý.
T. Q. T.

Sở thích của con người

Công-danh phú-quí có phải là sở thích
của cả mọi người không? Phong-lưu
nhân-rủi có phải là sở thích của cả mọi
người không?—Quyết rằng không!
Người ta ai cũng có một cái sở thích
riêng, có nên không thể cứ lấy theo tâm
lý mồi mà bày-bá, rồi cho rằng đó là
canh-dáng được. Đời có người muốn
làm vi-nhân, có người muốn làm phú-
gia, kẻ thời chuộng phong-lưu, mà kẻ
thời ham lao-dộng. Chỉ như nếu người
quần-tử thời ai không thích, thế mà
cũng không phải là không có những
người tha-nhu v j u làm dựa tiều-như
đề đó mưu thiết kế, nặn hót bợ-dở,
bầu thủ lợi riêng; thế há không phải
là sở-thích của họ sao?

Đều như từ đó tưởng, ai lại còn
chẳng biết là những cuộc hư cửa bại
nữa, nhiều-thành đổ nước, nhưng biết
đầu chẳng có người quanh năm chỉ cứ
mê-mật đắm-duôi về những trận tiêu,
như ngày như tỉnh! hoặc chén rượu
ly-bị, say ngiêu bấu tạo-hóa, hết ve này
sang tỉnh khác, gặt-gù xuàn mắng bẻ
sang! hoặc mê-mãng ở trong canh bả
quận bạc, đóng trước rước đóng sau,
người cũ, rừ người mới! hoặc tập lãnh
theo tánh hung-hăng, máu nóng không
trì tâm được, sinh ra khoe tài khoe sức,
chém giết người, đánh đập người, mà
cũng tự lấy làm thích.

Đó là cái sở thích chỉ kể đại-khai là bấy
nhiều, vì nó có thiên-hình vạn trạng
không sao biên hết. Sở thích của người
đời, ta không tài nào lấy ý-kiến non-nớt
để bình-luận hoặc khuyên-nhủ được.
Ngay như các vị vương-đế bước
trước, vì sắc dục mà thất quốc tăng
bang thời ta là sắp tới con bèn mặt này
lại há ngao lơa các ngài ru? lại ha
dám bảo rằng các ngài là quỷ ru?
—Không! các ngài không phải quỷ,
mà vì cái dục vọng, cái sở thích của các
ngài tràn-ra ngoài giới-hạng nên xui
các ngài phải thi-hành cho được thỏa-
mạng mới thôi.

Con người sự hành-dộng không ở nơi
hình-thức cho lắm, mà chính ở nơi
tinh-thần, Tinh-thần sai khiến cái vật
thịt, vì bằng không nhưng, thời xét thì
cũng chỉ trở-trở đó chứ có biết làm gì.
Thế cho nên ta đã được trông những
gương ấy, ta biết bảo rằng: vì sắc tăng
bang là một việc mà ta lấy làm không
phục, nhưng giá như cái dục vọng ta đến
đó, cái sở thích ta cũng quá giới-hạng đó,
thời phỏng ta có thể cầm vững lại được
không? ta có nghĩ rằng: đến như vị
vương-đế còn vậy thay, huống chi ta
đâu có vị sắc tăng gia, huống cũng là
việc thường đó không?—Ôi! biết đâu
cái kiếp ta lại toàn-vẹn mà không bị-vi!
Biết đâu: con người ai cũng như ai,
càng sinh việc làm cái đời càng hư!
Nhưng cứ theo lẽ phải mà nói, thời
cũng chẳng nên thấy thế mà vội cho
rằng: những cái sở thích mà ra ngoài
giới-hạng rồi thời là một chứng bệnh vô

BÈ THƯỚC ĐO LÒNG

Người ta thường có câu: “Đồ sống
đồ biển đề đồ, nào ai bả thước mà đo
lòng người” Thật có vậy. Lòng người
tuy không mấy tể gang, nhưng vì do
cho được tể gang cũng là cơ-khố lắm.
Độc truyện Kiều lúc Thúc-Sanh lên đến
Quang-Âm-Các cùng trò chuyện với
người thương thời cũng có câu: “Lòng
người nam-nhĩm biết đâu mà lường.”

Ôi! tôi thường nghĩ như thế mà tự
bất-rung mình, cho nên đối với ai cũng
sanh ra ý nghi-nghi ngờ-ngờ, hết sức
cẩn-tu, chẳng dám bân-bờ, coi sợ tâm
lòng vô biên vô ngạn kia nó hay nẩy ra
thường tình cảnh eo-leo khuc-mất mà
khiến phải hối-hận vì tâm thanh của
mình trôi dạt với người. Nhưng cứ thế
mà nơi thời lòng người không thể đo
được cũng không phải là tự ở lòng.
Nếu vậy tuổi tự ai đâu?—Xin thưa: tự
nơi óc đấy. Thế thì óc chẳng là cái
nguyên-nhân nó khiến cho lòng người
như đó mà dấn-dây sáu-biêm đi sao?
Phải, từ nơi óc mà người này ra nhiều
cái tư-tưởng lạ-lùng, óc tuy ở một nơi
nhưng có thể nghĩ ra những việc ngoài
muốn dăm, nào hang cùng ngõ hẻm, nào
dược chày non cao, không chôn nao mà
óc dường như không có trải đến được
vậy.

Cứ đó thời vì óc mà sinh ra tấm lòng
người sâu-sắc khôn dò thời óc cũng
chẳng là mang một cái tội-lơn với nhưn-
quần xã-hội làm ru? Nghĩ như thế quyết
lắm to. Kìa ta cứ xem suốt thế-giải, các
nước văn-minh, các dân tân-bộ, nào là
mấy lớp trời xuống biển, nào là phép
phá núi khai sông; nếu không có óc thời

phương khả trị, nên để tùy nó muốn
khiến ta đến đâu ta cứ đến đó. Nếu vậy
thời nguy lắm, đời người chỉ thế là
cũng, còn em kẻ nữa?—Không, ta
không nên ngồi chờ nước dấy, để chịu
chết ngột một nơi. Phải biết tập-tàu,
biết tri-luyện chí, soi gương thế sự, đối
bóng tâm-hồ; xe trước gây rồi, xe sau
phải khéo tranh.

Cứ như những sở thích đã hữu-ích
mà vô hại thời ta nên cố gắng, rèn dục
gan óc hầu đạt đến cái mục-dịch mới
tươi. Tuy đó là cái sở thích riêng của ta
mà cũng là điều hi-vọng chung của thiên
hạ, thì không đến nỗi vì đó mà xấu
giống như dân. Nói tóm lại sở thích có
‘lợi, hoặc không lợi mà vô hại thời
ta nên trân-trọng cho đến cùng, còn sở
thích không lợi mà có hại, thời ta nên
liệu-lấy mà coi ách. Nhưng bấy giờ
thứ bở đầu là điều lợi, đầu là điều hại,
thời bắt tất phải đáp, mà mọi người
ai cũng xét biết rồi.

Vậy thời: sở thích cũng cần chọn phải
đường, và đặt cho khỏi điều khó-hại.
Thích ấy mới thích hợp với cuộc đời,
thích mà không thối.

Tô-vân-Mang

Đã đăng - THỨ MƯỜI

Lê-Phước-Hải

Đã đăng - PHAN-THIỆT

Siền luận về việc cầu tiên

Thường thấy người Annam ta hay lập đàn cầu tiên, dâng xin toa thuốc để chữa bệnh, hoặc bồi bổ thân thể, hoặc là thừa lúc tiền nhàn cư rồi mới làm thì làm phù chú, v.v... Tôi chẳng phải nói có tiên hay là không có tiên, vì thần tiên là điều phiêu-phưởng phùng phuờng, dễ chỉ mà phân có, dễ chỉ mà phân không; và lại sự dị-đoan di-truyền ở xứ mình đã lâu đời, người Annam ta đã thấm-dắm vào cốt-chủy, nay có lời bàn trái ý tưởng bấy lâu, thì chắc là chẳng bằng lòng; nên đây tôi chỉ bàn về sự cầu-khẩn đó mà có tiền giầu hay là không?

Trước hết xin hỏi: tiên là gì? Tiên có phải là một thứ người tự-nhiên kêu là tiên của đấng Tạo-hóa sinh ra, như Tao-hóa sinh ra người này, người kia kêu là Tiên, người kia kêu là Tiên, người kia kêu là Tiên chăng? Theo câu hỏi này thì chắc là ai cũng đáp rằng: không phải vậy. Vì do các sách sử lưu-truyền từ xưa như vậy, tiên: trước vẫn là người thường ở thế-gian; song là một hạng người chán trái mùi đời, nào-né trần-tục hết ham danh-lợi, thôi hẳn sang-giàu, chỉ quyết tâm xa trường phi-thị, bèn tìm đến chốn thâm sơn cùng cốc, bạn với chim-chóc hươu-nai, vui với non xanh nước biếc, gió mát trăng trong, đêm ngày cứ tu tâm dưỡng tính ở nơi thanh tịnh u nhàn, làm những việc mà xưa nay người ở trong vòng trần-tục ít ai làm được, nhiên hậu mới thành chánh quả vào hưởng cảnh thiên-thai, thọ chữ trường sinh bất lão, đắc đạo thành tiên, nên kẻ phàm-phu gọi là tiên là vậy đó.

Nay như sự cầu-thần này, mà nói rằng có tiên giầu bạc, theo siền-kiến của tôi thì tôi không chắc có, vì lấy lý-giải trên đây mà suy, thì các vị tiên lúc còn làm phàm phu tục tử như mình đây, thì đã chán-chê thế-cuộc, nhàn-nhàn hống-hống, xem chữ phú-quê công-danh như cỏ-rác, nên họ mới làm cảnh tịch tu thân; như mình đây: một chốn nào mình đã nhàm chán rồi, đâu ai bảo mình trở lại đó mà ăn vàng minh có trở không??? Nếu tất cả thần hoàng trên là chốn các đấng đó chán-chê bỏ mà đi, nay lại khiến trở về, thì có lý nào họ đành lòng cho được?

Hoặc có kẻ nói rằng: các tiên thường có bánh lương vui, nên từ về mà làm thì uống rượu chơi với mình cho vui. Nói như thế nghĩ còn sai nữa; vậy chứ nói trên cảnh tiên không có ai là bạn tu-từ, để đi xuống cõi trần-gian thọ-huê này mà đưa tôi thì phải cùng bạn ta là từ: từ phàm-phu, văn-chương non-nớt như vậy sao??

Tôi tưởng là một cuộc mô-hô mộng-mị ấy chẳng qua là người mình chiêm-nhiệm là lâu đời vào trong trí-não, nên chỉ tưởng lầm ra thì thôi, hề lâu ra thì cứ tính có như vậy chẳng sai, chứ kỳ xét đi rồi, thì sự cầu-tiên, cầu-vong, cầu-trường, sai-dồng, sai-xất, v.v... thì cũng là do nguyên bản trong sự dị-đoan mà ra, chứ nào có khác nhau đâu...?

Thế-Trung

Hải đàm

Gần đến thì sáng

Một thong bé ngu-si quá đời, thấy cho hải hào nhiều cũng không thấu. Nó tức giận nên đêm kia chong đèn, ngồi gần nhìn đến sáng. Chà hải hào gì trái vậy?

Thưa! lời tục ví: gần mực đen, gần đèn sáng" thế mà con thức suốt đêm nay cũng không thấy hiện-nghiem gì. Vậy con không thể tính theo lời ấy nữa mà từ nay xin sửa lại rằng: gần đèn thì sáng, gần mực thì đen.

Paul Nhi

Hoàn hải tân văn

Một người từ-đó ở nước Đức

Nước Đức có một người bợm rượu tên là Cách-lam, chỉ trừ những giờ ngủ, còn thường 25 phút đồng hồ uống 1 chai rượu bia (La bière) ngày nào ít nhất cũng 3, 4 chai. Đến khi chết, người nhà soạn đếm được 17 vạn 2 ngàn 8 trăm cái chai không, đem xây thành một cái nhà bằng vỏ chai rất đẹp, để kỷ niệm về sau.

Treo thưởng bắt ma

Tại thành Paris có một ông phú-hộ cưới được người vợ đẹp tuyệt trần-gian, chưa bao lâu người vợ đó bị bệnh mà thác, ông ta thương xót vô cùng.

Có một hôm ông ngồi dựa án than-thiu, bỗng thấy người vợ về, vui vẻ như lúc bình-sinh vậy. Đường khi bâng-khuâng đánh Giáp non Tháo, bỗng nghe tiếng kẻ xáo-xạc gậy mau, vội bừng mắt giậy, té ra một giấc chiêm bao.

Sáng mai ông bèn đăng vào các báo-chương rao: kẻ nào phép gì bắt được bốn vợ ông về, thì sẽ thưởng cho 5 vạn bạc, mà rao mãi cũng không có ai ra nhận được cái trách-nhiệm làm việc ấy cả.

Nhựa cao su lợi-dụng được nhiều việc lạ

Gần đây có tin rằng: có hơi của các sự trồng cao-su định mở cuộc phát phần thưởng các nhà nghệ sĩ bắt được nhựa cao-su, mà chế-tạo ra nhiều thứ. Có hơn hai ngàn nhà công-nghệ ra mà gaoi phần thưởng này. Phần thưởng thứ nhất 1000 livres sterling (50.000 fr.) để thưởng cho các nhà dùng cao-su làm ghế ngồi, ghế dựa, áo gối hay là vật gì cần dùng trong nhà.

Hai phần thưởng 5.000 livres sterling để thưởng cho các nhà bắt lợi-dụng nhựa cao-su chế ra sơn và các thứ màu, hoặc chế thứ sơn gì lạ để sơn tàu chạy biển; giữ được nước biển không thấm vào tàu hoặc để sơn xe hơi.

Còn mười phần thưởng 5.000 livres sterling để thưởng các công-nghệ khác nữa.

Xem như việc đặt mấy phần thưởng trên đây thật là một sự có ích-lợi cho nước, chẳng qua hội trồng cao-su có ý khuyến-khích lòng các nhà công-nghệ vậy.

Nam-kỳ Kinh-tế-báo

Máy lời gởi lại

Tôi thật là hữu-hạnh được quan Chủ-tỉnh giới-thiệu và xin cùng quan Thống-đốc để phải sang Marseille dự cuộc đấu-xảo, thay mặt cho nhân dân tỉnh Cánh-thơ.

Nhảy 17 Mai này, tôi sẽ quá giang tàu đi Saigon hầu lối 20, 21 Mai thời xuống chiếc Porthos sang Pháp. Cuộc hành-trình của tôi thật là được rộng-rãi, năm sáu tháng ở Đại-Pháp tôi nhàn nhàn sẽ xin đi viếng các tỉnh từ và quang-sát cuộc đấu xảo cho được tường tận, bầu vẻ kỳ thuật lại cho bà con được biết. Vậy những vị trong bốn tỉnh có con em cho đi học tại Pháp, bất kỳ tỉnh thành nào, nếu muốn nhân-như việc chỉ thời xin: hoặc đến tận nhà, hoặc viết cho tôi một bức thư để rõ ràng tên họ và học-sanh ấy và chỗ học, thời tôi sẽ sang lòng đến tận đó mà trao lời lại.

Từ nay cho đến ngày 16 này, tôi còn ở nhà, xin quí vị lưu ý.

Huỳnh-hữu-Dũng

Nghị viên địa-hạt

(Táo-an Tham-trưởng - Cánh-thơ)

Định chánh

Số báo 262 nơi khoản "Ái-tin" thấy trên Lục-thần báo-vấn rằng ông Paul Canavaggio đã từ-trần nên báo-báo cứ đo anh đang còn; nhưng thật sự thời ông Francesco CANAVAGGIO chứ không phải ông Paul, vậy xin cải-chính lại.

Mộng kiên

Hoàng-phi-Hồ

Canh khuya thanh-vấn, bốn bề lặng lẽ một mình trần-trọc, lòng lương như ngỗng-ngan về mối tư-sầu, khó nổi nằm yên, bèn đem ghế ra sân, nằm ngắm cảnh trăng trong gió mát. Thật là mẫu nhiệm thay cho tay Tạo-hóa khéo vẽ cái cảnh thiên-nhiên xinh-đẹp giữa chốn không trung, càng ngắm càng sinh mới cảm thán vô hạn. Tuy tôi không có được cái thú cao thượng bầu rượu túi thơ, bạn cùng thanh phong minh nguyệt, nhưng mà lúc bấy giờ tôi ngắm cảnh hữu-linh này, thì tôi cũng được tại một vài phần trong sự nguyện. Chỉ đang say vui trong cái cảnh xinh-đẹp làm cho tôi quên lờo chuyện gì là chuyện gì, bỗng có một ông râu dài mặt đỏ tướng mạo đoan trang ở trên không bước xuống đứng trước mặt tôi làm thỉnh lảng-lảng, sắc diện ông quá nghiêm làm cho tôi lúc ban đầu kinh hãi, sau thấy ông dường đó hoà-i, tuy không nói, song cũng không chup rở chỉ đến tôi, nên tôi mới dần-dần tỉnh-lại, bèn làm gan nói thử coi ông là ai cho biết. Tôi lồm-cồm đứng dậy chấp tay xá và thưa rằng: Thưa ông, tôi là phàm phu mạt kiếp chẳng rõ được tên danh, lại chẳng hay ông đến nhà tôi có để chỉ dạy bảo tôi giữ lời thấy ông miệng chum-chím cười rồi đáp cùng tôi: Thế-Trung, người thanh dạng long tằm, nên nay ta thừa dịp vào-du Nam-thổ ghé thăm người đó. Tôi ngờ ông chẳng biết tôi có làm sự gì mà ông này đến ta thăm? Tôi bèn thưa: thưa ông chẳng hay có làm điều chi mà ông phải nhọc lòng đến mà thăm? Ông cười rồi nói: sao? người cầm bút ta làm một bài thi đăng trong quí báo An-Hà, câu thơ kết người đó:

"Chịu tiếng phàn thân gao ruột hén,

"Phải chăng phủ có lượng cao đây.

Thật thế, ta mà mang tiếng phàn thân là sự bất-dĩ; chứ người xem truyện sử người cũng biết, ta phò Thuởng danh rang, chữ Vô-thành-Vương đánh lộ ngàn chung, sang cả trên đời ở nào ta lại đem cái danh trung thành của ta mà đòi nơi tro-buổi, song bởi vì đầu xuôi-khiến, tay dài mấy ngàn năm rồi, ta được hưởng chữ tiêu diêu nhàn nhàn, nhưng mà chẳng ai nhất thì thời chờ nhất đến, thì ta mới tưởng sự di-giang nơi đại Bá-lạc ngày xưa, giọt máu oan-hồn, năm xương uốn lờ, vì đây mà ta chưa báo gao vàng, làm cho ta phải khổ Tru-lâm Châu, mang danh phàm-bạo mà ta buộc. Ngoài tuy ta mang danh phàm-bạo, song lòng trung nghĩa ta pho cớ trời soi đất chứng mà thôi, nay ta thấy người làm thi nhắc đến việc ta, ta cũng buồn, song ta thấy người thấu rõ tâm lòng ta, thì cũng giải được sự buồn một tí, đến ta đến mà ta ở người đó... Nếu vậy ông là Hoàng-phi-Hồ đây sao? câu thơ cũng ông, tôi không biết ông mà chào trước, xin ông tha thứ, thì đó chẳng qua là tôi tập-làm chơi, và lại hôm nọ xem hát bội diễn lúc Tru-vương ty tỵ làm những chuyện trái là quân-thần, thấy việc nhà ông làm biến, nên cảm xút cái tên danh mà tôi làm đó, chứ đâu dám gọi là hay là đẹp!... Ở thời, người đứng nói đến hát bội, một năm nó làm cho vua Tru đã vợ giết em ta không biết mấy chục lần tại đại Bá-lạc, (tức là) có một lần, như thứ bảy rồi, nó cũng làm cho ông Tru đã vợ ta xuống đài nữa, đây rồi chắc bữa/nào ông cũng đã nữa chứ chẳng không! Ta đã nói hết mỗi lần nó hát lớp đã vợ ta xuống đài, thì ta nghĩ te buột cho tình chống vợ, anh em và cái tiếng phàn-thân mà ta hàm oang ồm chịu bấy lâu không thể nào nói được. Ông Hoàng-phi-Hồ nói đến đây, tôi xem sắc mặt ông buồn dần dần, tôi vừa muốn mở lời khuyên ông dẹp bớt sự buồn đi, kể lại con mèo chup con chuột đang nhấm cây mía nhấm be chưa nghe một cái rầm, làm cho tôi giữ mình thức giấc mới hay là chiêm bao. Nên mượn giấy mực biên ra đây cho chư độc-giả xem chơi cái điểm chiêm bao cũng ngộ.

Thế-Trung
(Chiêm bao thuật lại)

Cuộc khai-thị quận Giarai

Cuộc khai-thị quận Giarai lấy làm vui-vẻ, đường sá tuy chật hẹp song trông ra như chốn phiến-ba dò hội, nào nhạc thổi, hát bội Annam, hát chèo, hát hình Quảng, kèn trống van-ráo, áo quần lò-a-lẻ, thiên hạ dập-déu lại qua như nước. Còn trong chợ thất tại treo đèn, sắp đặt 4 cách trang-hoàn, có tám ngàn nhan-sắc há-g-hỏi, thiết đãi các quan.

Tôi nhắc sơ cho chư độc-giả rõ đó thời chỗ ngồi viết không tài nào tả cho cùng tột. Văn quận Giarai này trước khi là một cái gò hoang, tự bề nước lại-làng nhà cửa leo-heo. Từ ngày quan Phủ Ngô-văn-Huân thuyết nhậm đến nay, cuộc mở-mang càng ngày càng tấn bộ. Nào tu kiêu bồng lộ, lập nhà công, cất trường học, trông vào đường như t cái cảnh đã thành khố-vinh độ 9, 10 năm chi; còn tính quan quận Ngô-văn-Huân thật là lấy đức mà trị dân lành, ra oai trứ đáng dữ. Hàng ngày ngài chăm nom về cuộc tấn bộ trong quận, nhờ cái tính sốt-sắng ấy nên ngày nay mới được cái ảnh đẹp-dẽ như vậy. Chúng dân trong quận lấy làm hữu-hạnh mà trông thấy cái quan-cảnh rực-rỡ này, ấy cũng đáng đội ơn của quan Chủ-quận đã đầy công khai-hóa.

Lê-tử-Trình

Postes et Télégraphes
Phong-Thanh

Một đám nhơn mạng tại Tân-hoà-Tây (Cánh-thơ)

Ngày 3 Mai 1922, tại làng Tân-hoà-Tây (Cánh-thơ) có xảy ra một đám nhơn mạng duyên cớ nghe ra như sau này: Tên Nguyễn-văn-Tuân 40 tuổi (là người bị đánh chết) trong cơn có chén (say) nổi giận gây với bà-tên kia, dùng nhiều lưỡi máng làm cho bà-tên kia lúc giặc khó đỡ, lòng bèn đồng bè cùng nhau đưa thoi đưa đá ruối sa tay khiến nên Tuân phải lâm trọng tích về nhào bắt hờn nhơn sự. Làng bắt nội vụ giải đến quan Biện-lý Cánh-thơ ngài xuống lệnh đem 3 tên kia vào ngục, rồi dạy điệu Thỉnh đến nhà-thương đương bịnh. Quan Lương Y khám rồi để cho Thỉnh bị đánh bở so, ngài sửa soạn cu vật thuốc men dùng qua phượng một số mà cử Thỉnh hơn may đang chong chàng; chờ vì tích của Thỉnh thập phân nguy hiểm để đầu: mới vừa sửa soạn chưa kịp ra tay, mà bốn phách Thỉnh đã sa chơi miệng Di-là.

Vu này Quan Bi-Tham còn đang tra vấn 3 tên phạm sát nhơn, cho rõ hết cội nguồn rồi sau sẽ giao cho Tòa phân xử.

Hỡi ôi! một bất cập lượng, đánh nhơn ta chết thì mình phải làm sao đây?? Nghĩ lấy.

TOCH MACH

Hỏi ý chư độc-giả

Truyện "OAN-TRUYỀN NGỌC-HẠNH" đã hành vào An-Hà-Báo từ ấy đến nay đã trên hai năm, phỏng còn trong hai tháng nữa thời kết cuộc. Tôi định phân in ra làm 4 quyển để bán, tiện cho độc-giả mua vui trong lúc nhàn, hầu khỏi phải nhieu vị phiền trách về nỗi đọc trong báo đứt đoạn từ tuần.

Vậy kính hỏi ý chư độc-giả coi thử nghĩ sao? Như thế có hợp ý những vị muốn mua vui không? vì sách hoặc truyện xuất bản cần phải có lòng người hoan-nghinh, vì bằng không thời in ra cũng chỉ là vô ích. Mong rằng sự nghĩ của chư quan-tử trong lục-châu như thế nào xin lấy dạ nhiệt-thành gởi thư đến tôi, thời tôi hết lòng cảm tạ.

THƯỜNG QUANG TIẾN

Tiền thuyết

Số phận một vị quan hai

Khi vào đến phòng văn thì một thầy thông thạo và hối ông đến đây có việc gì đây chăng?

—Ta muốn ra mắt ông Note.

—Rồi quá! Chỗ tôi đi vào, cũng không nói chuyện nào về. Phỏng ông chẳng nói gì bước thẳng ra hậu đường thì thấy Note đang giỡn với đứa con gái nhỏ. Phỏng ông mới nói: tôi cũng có thể gặp ông vậy. Nhất là ông, hôm nay là đúng kỷ mà ông tin sao? Note nói: đã biết vậy mà bạc đầu còn.

—Khốn nạn! ông làm thế nào tiền hũ hết đi?

—Tôi thua hết.

Dứt lời phò ông cả tiếng máng rằng: may thiệt là đồ hổn kiếp, sang đoạt của người chẳng nhường trộm cướp. Miệng thì xi-ma, tay cầm roi gán hồ lang-dá. Khi ấy có đứa con trai bảy tám tuổi bính cha nó mà không biết làm làm sao, nên nó vào ôm bắp chơn phò ông cồng riếc đóng cho ông buồn chơn nó ra. Phò ông nghe bắp chơn có hơi đau đau, dóm xuống thấy thằng nhỏ đang cồng riếc mới cho một đá, nó nhả ra. Bỏ về đến nhà, mặt phò ông té lét, bà hỏi: làm thế nào mà khi sắc ông đổi đường ấy? Ông thở ra than: ừ! còn gì đau mu. Thằng hổn kiếp nó làm cho ta tiền hũ rớt rồi. Phò ông khóc ngất, phàn thì giá, phàn thì bị cồng, lại nói rầu buồn, nên chẳng bao lâu ông nhướn bịnh, thuốc thang chẳng lại ông phải lìa trần. Bà lo an táng, đầu đó xong rồi mới góp-nhóp còn lại ít chục mẫu ruộng, và hai ba đá phở, cho mượn lấy huê lợi đắp đống qua ngày.

Trăm cây ngàn dân

Còn vàng hơn chữ tín

Đây nói về Note tóm tắt tài vật trốn qua xứ khác; cách vài năm công-tử Muôn thì đậu làm chức quan hai, thườn này làm việc thì chẳng thà-thích với ai hết, nơi phân nhơn bảy giờ mẹ góa con ồ, thế đời trước trước ta, kinh nghĩ; duy có làm bạn với cô từ Vang công đồng chức nhau, và là cũng là con nhà đại phú cùng một cội me, hai người dãi nhau liêu đẩu ý hiệp làm. Thường nói với nhau: ta thế chẳng hề khi nào làm bạn với kẻ giàu kiêu căng. Tuy bây giờ ta trở nên nghèo rồi, mà phải giữ tiếng vang họ, chứ khả nịch hột mà nhục danh dự của tổ phụ ta nên thà cần nhau đường ruột thì.

Muôn ở với mẹ rất chí chơn, cảm thâm tại vì ông chẳng hề khi nào trả nợ cho nhợ công me ông công trọng. Bữa kia Muôn về trẻ nam phut, đến nhà mẹ bồng: này sao về trẻ, làm không an lòng me đó con? Thưa me tha thứ cho con hôm nay anh em làm son làm bảo. con và hai liên-huê, con nhảm công cớ ích song... nói đến đây lại ngừng, me

hỏi phảng trí, nếu con nói có ích và vừa ý con thì con cũng về vào hộ đi, lời tục nói: sang như ban, giàu như vợ.

—Thưa me, con cũng muốn làm, ngặt vì nhà đồ xây xài, có đầu huy-hoặc mà phòng trước. Me hỏi: vậy phải tốn bao nhiêu mới vào được đây?

—Thưa 50000 mỗi năm.

(Lần nữa)

Vàng

Mua thuốc

Châu-bính le 30 Avril 1922

A Monsieur Trần Đức Nghĩa

Quản-ly An-quân An-Hà-Cánh-thơ,

Kính lời thăm ông Trốn-dân và nói gia quyền ông đến dâng văn thư và cương, sau này tôi xin ông làm ơn gởi cho tôi mua 10 gói thuốc Vạn-linh từ thời thuốc của ông thiết rất thần hiệu nên tôi làm thư này mà thăm ông, xin ông làm ơn gởi giùm.

Đã báo như vậy:

M. HƯNG-CÁ THANG

Làng Châu-bính - Tổng Bão-Lạc

À Bientre

THỜI SU

Giá bạc

Thứ sáu...ngày 5 Mai.....	6 30
Thứ bảy...ngày 6 Mai.....	6 35
Chủ nhật...ngày 7 Mai.....	id
Thứ hai...ngày 8 Mai.....	id
Thứ ba...ngày 9 Mai.....	6 30
Thứ tư...ngày 10 Mai.....	id
Thứ năm...ngày 11 Mai.....	id

Giá lúa

Lúa chẻ đến nhà máy mỗi tạ 100 kilos là:	
Thứ sáu ngày 5 Mai.....	4\$71 à 4\$93
Thứ bảy ngày 6 Mai.....	4 65 à 4 82
Chủ nhật ngày 7 Mai.....	4 7 à 4 85
Thứ hai ngày 8 Mai.....	id
Thứ ba ngày 9 Mai.....	id
Thứ tư ngày 10 Mai.....	id
Thứ năm ngày 11 Mai.....	id

Xin ghé mắt!!!

Một quyển sách rất hữu ích

Mấy ông hương chức đang hành sự trong việc quan, muốn cho khỏi lầm lỗi và khỏi bị thiệt hại, lại có quyền thi hành như Trưởng-Toà thì nên mua quyển sách Quốc-âm của ông Dương-vân-Mên kêu là "THƯC-KIỆU-MŨI" có quan Nguyễn-soài Nam-ký phê cho phép in ra bán.

Giá mỗi quyển 3,500 phụ thêm tiền gởi 0,24

Sách này có 156 trang, đủ các thứ kieu: Yết thị, tờ vi bằng, lời truyền rao và phúc bẩm để cho Hương chức dùng mà giao trát tờ và thi hành án về việc hộ người Bốn-quốc.

Một mình nhà ni Hậu giang có trư mà thôi.

Ài mua nhiều về bán lại từ 40 cuốn sập lên sẽ cho huê-hồng 30%.

Chân Hưng-Thái

BOULANGERIE-EPICERIE
Rue du Tribunal
CANTHO-VILLE

Kính trình cùng quý vị đồng hương Bón lêm có bán bánh mì ngon, đồ gia vị, các loại rượu Tây và cũng có lãnh sự đờ voi lạp dủ.

Như quý vị có cần dùng các món đã kể trên đây, xin dời gót đến Bón lêm sẽ hết lòng tiếp rước và sẽ làm vừa lòng quý vị luôn luôn.

Xin quý vị chiếu cố. Bón tiệm rất hạnh-tham.

Nay kính

Chân-Hưng-Thái kính mời

Quản-Hiệp-Xưởng kêu là Ban-Xưởng

Ở GẦN CHỢ CANTHO
Chủ tiệm: Ngô-Bùi

Kính cáo,

Kính trình cho quý vị đồng hương: Thuở nay tiệm tôi có bán hàng tàu, hàng xén, và Thuốc bắc; cách buôn bán của tôi và cách tiếp rước mỗi hàng từ tế thì ai ai cũng biết, nhờ vậy mà tiệm tôi bền vững lâu dài tính đã được gần 50 năm.

Ngày nay bốn tiệm tôi làm từ gạo kéo lãnh bán các món dầu, của hàng "Compagnie Asiatic Saigon" vì dầu của hàng ấy thương lượng và giá rẻ hơn các nơi. Dầu xe hơi kêu là Essence, dầu nhớt đỏ thứ, dầu lửa hiệu con Cá, Mỏ Neo, cái Mèo, Chử Thập, đèn cây lớn nhỏ có màu trắng và màu đỏ.

Như Quý vị có cần dùng sai người đến tiệm tôi mua thì có.

Xin Quý vị chiếu cố.

Nay kính,
Ngô-Bùi

LỜI RAO

Đời càng thay đổi, cuộc sống thêm khổ cực, người thêm nghèo khổ, nên ở đây.

Vậy nên tôi kính lời cùng các người gần đây: quý vị nào có mỏ mỏ ông bà cha mẹ chôn ở nơi chôn thân Cáo-thờ này số đất số 122, 121, 120, 130, 133, 134, 131, 114, 115, 116 thì phải lấy tờ di tá nơi khác từ đây về sau tôi sẽ cho mượn mấy số đất; đó hạng kỳ ba tháng phải lấy cho rồi và sau này tôi cho quý vị lấy ruộng có Trát quan lớn Đức-phủ số N° 197 để ngày 20 Avril 1922 giao cho hương quán Tân-an đây yết thị số đất số 122 cho người dân hay phải lấy cốt trong số đất ấy đem đi chôn khác cho một tháng, dâng quan trạng sư Tranchesset cất nhà, nếu quá hạn mà không vớ dĩ thì chiếm lấy không động kêu nại chi hết Cáo-thờ, le 23 Avril 1922

Kính cáo

Nguyễn-vân-Nên
Propriétaire à Cantho

Lời rao

Cho quý khách cùng cô bác, anh em trong lực-châu rồ:

Con trai trước nam tôi là Đỗ-chữ-Mốc dit Đỗ-Hy 22 tuổi, cha nó là Đỗ-Quân-Siết, cưn ban-trưởng Triều-châu Cantho, bấy lâu nó ở nhà tôi lo việc làm ăn, nay lại sanh ra cơ bạc hết á-phiện không kể lời me day kỳ uyên.

Vậy từ nay về sau, tôi không giao quyền chi trong gia-thất cho nó nữa nên nó có làm to bán lúa hay làm lấy vay hỏi bạc của ai, thì tôi không biết đến. A Rachzo, le 13 Avril 1922.

Mme V. Đ. QUÂN
Hố-thị-Nga

利 NGHĨA-LO 義

"AU GAGNE PETIT"

Rue du Quai = CANTHO-Ville
TRẦN-ĐẮC-NGHĨA Propriétaire

CÁO BẠCH

Kính lời cho quý vị đồng hương, tôi mới dọn một tiệm ở đường mé sông Châu-Thành Cantho.

Đồ văn phòng:

GIẤY MỰC, SÁCH VỚ CHO HỌC TRÒ DÙNG,

THƠ, TƯỜNG, TRUYỀN, SÁCH.

THUỐC VẠN-LINH-TẾ (thuốc bá chứng)

THIÊN-THÀNH-CHỈ-KHAI-HOÀN (thuốc cho

THIÊN-LÝ-NHAN (thuốc nhỏ con mắt)

VỎ VÀ RUỘT XE HƠI, XE KÈO VÀ XE

MÁY, hiệu "Bergougan"

BỒ PHỤ TÙNG THEO ĐÈN ĐIỆN.

TRÀ HỘT BẮC-KỲ

Van...van...van...

Giá nhẹ và chắc chắn.

Như tại tiệm thiếu món chi, thì tôi sẽ vui lòng kiếm mua giùm nơi khác cho quý vị luôn luôn.

Xin quý vị chiếu cố.

Nay kính,
Cách để bao thư và mandat:

Monsieur Trần-đắc-Nghĩa

Chủ-nhơn tiệm NGHĨA-LO

(Au Gagne Petit)

Cantho-Ville

Lời rao

Về việc cho mượn ruộng của M. NGUYỄN THANH-KHIẾT.

Lời rao cho mấy người tá điền làm ruộng trong đất của Quan Toà Nguyễn Thanh-Khiết, tọa lạc tại làng Vinh-Xuân Trà-côn, tổng Thành Trại (Cáo-thờ) hay rằng: Quan lớn Toà Khiết đã cho M. Nguyễn-dăng-Giải ở tại làng Thuận Thới (Cáo-thờ) mượn hết đất của người trong hai làng ấy rồi.

Vậy ai muốn làm ruộng trong đất đó, thì từ ngày nay đi chi ngày 10 Mai 1922 phải đến làm giấy mượn lại với M. Nguyễn-dăng-Giải bằng tờ thì M. Giải sẽ cho người khác mượn.

NGUYỄN-DĂNG-GIẢI

Tàu bán rẻ!!

Kính cùng Lục Châu chư Quân từ rồ: có một chiếc tàu vỏ bằng sắt, hai máy, có cấu tiêu, nhà bếp v.v.v. vốn của một ông Tây về nước nên bán lại. Nay tôi mắc nhiều việc không sáng sủa nên được mà không kể đôi đôi vậy chư Quân-Tứ ai muốn mua, xin cứ ngay CỬ ĐỐC CÔNG LONG XUYỀN mà hỏi hay là gửi thư báo tin với ông NGUYỄN-THÁNH-ỨC (Long Xuyền) công tiện vậy. Tàu này vỏ thể đưa hộ-bành được. Chư ông cứ đến xem thì rõ. Thật còn tốt lắm.

Ch. Davant Colon Long Xuyền

CÓ BẰNG CẤP CỦA HỘI ĐẤU XẢO MỸ-NGHỆ HÀN-QUỐC KHEN
DIPLOME DE MERITE- EXPOSITION DES BEAUX ARTS DE HANOI 1921
Cordonnerie - Chapellerie - Tonkinoise
GRAVURE SUR METAUX ET MARBRE

NGUYỄN CHÍ HOÀ

88 - Rue Catinat - Saigon

Kính cùng Quý-Vị đồng rồ. Tiệm tôi có 30 đôi BÔNG GIÀY, LAM NUN theo kiểu AU-CHAU kim thời. GIÀY đơng bằng DA-TÂY hết, NON làm bằng CÂY-MÓP thiết nhẹ, lợp NỈ-XÂM, ĐÓ-TRẮNG và BÓ-VÀNG đỏ kiêu. Tôi cũng có th 9 GIẤC CON-ĐÁU ĐỒNG và CHẠM MỘ-ĐI-ĐA CẨM-THẠCH ĐỀ MÃ. Tôi đã BẮN-SỈ ở LỤC-TINH thiết mộc, đã có nhiều vị rất tin cậy và khen ngợi NON VÀ GIÀY của tôi làm thiết kế sang và giá lại rẻ hơn chỗ khác nữa. Tôi cũng có BẮN GIÀY-HẠ DA LẮNG GIẾP DA-LẮNG VÀ NHUNG đỏ màu QUỐC BẮC-KỲ SƠN-ĐEN QUAI-NHUNG QUIT xa xin viết thư về thương nghị tôi sẽ hồi âm lập tức có giá BẮN-SỈ riêng thiết rẻ xin chư tôn chiếu cố cho việc buôn bán của ĐÔNG-BANG ta được thanh lợi trong lúc cạnh tranh này tôi hết lòng cảm ơn.

NGUYỄN-CHÍ-HOÀ, Kính mời

Hai thứ thuốc hay

Thuốc "TUẦN-THÀNH CHỈ-KHAI-HOÀN" là một thứ thuốc vị khi ôn hòa chẳng luận già trẻ, đàn ông đàn bà mới ho, hoặc ho lâu, ho lao, ho ra máu ho có đờm, ho sần hậu, dùng nó trong vài ngày thì thấy giảm liền. Chẳng biết bao nhiêu người đã dùng rồi, đều gởi thư đến khen ngợi chẳng cùng. Cách dùng thì khi mua thuốc sẽ có gởi loa cho cứ đi theo đó.

Giá hộp nhỏ 5 miếng.....0.30

Hộp lớn 10 miếng.....0.50

Thuốc "TUẦN-THÀNH CHỈ-KHAI-HOÀN" út bình mủ thuốc dùng toàn sửa cốp mà luyện chế ra. Lắm người mù đã trên năm sáu tháng mà khi dùng trong tuần lễ thì thấy sáng như thuốc. Thuốc nhỏ vào mắt ngửa và má làm sạch dùng đã hiệu vào trong loa, khi mua sẽ gởi theo với thuốc.

Giá bán: Mỗi vỏ.....0.30

Mỗi chuc 10 vỏ

Vỏ lớn.....1.00

Hộp 1 vỏ nhỏ

Xin rắng coi chừng thuốc giả—cứ để thư cho M. Trần-đắc-Nghĩa Quản lý An-quán An-Hà Cáo-thờ thời thuốc gởi lại

Tiệm thợ bạc

CỦA M. CAO-VAN-HY

108 Boulevard Bonnard - Saigon

Tiệm này có bán đủ các thứ đồ nữ trang theo kiểu kim thời, xinh đẹp khéo là vô cùng, như: vòng cổ, chuỗi hạt, hoa tai, cà-rá, giày chiến, neo xuyến v.v. kiến chạm rất nên huê đượ.

Xin các bác, các cô hãy đến xem thử một lần thì biết.

Nay kính

Caio-van-Hy kính khải.

Thạnh-Phát Cantho

Tiệm Thạnh-phát mới dời về đường Kinh-lập (Cáo-thờ) có bán đủ các thứ hàng Tây, hàng Tàu, hàng Bắc.

Lãnh Bắc đen (lãnh áo), rộng khổ từ 6.50 tới 7.00 một áo.

Lãnh Bắc đen (lãnh quần) trơn và bông có thứ hẹp khổ có thứ rộng khổ từ 6\$ tới 7.50 một cây 2 quần;

Xuyến, địa hội gà từ 8\$ tới 9 một cây 2 áo;

Lụa có đồ đen từ 12,500 tới 14 một cây 5 quần có dư;

Lụa quỳnh anh đen từ 8\$ tới 9, một cây 5 quần có dư;

Sa hột đen từ 8. tới 9.50 một cây áo dài;

Satin, cẩm nhung, nhung màu và nhiều món hàng lạ;

Mền lớn nhỏ đủ cỡ, đủ thứ.

Nón cũ, nón trắng, giày da, giày tây đủ kiêu.

Đen tây lớn nhỏ nhiều thứ

Giúp quai da quai nhung, giẹp cor nit, tốt và giá rẻ hơn các nơi (mua về bán lại sẽ tính giá riêng)

Hàng tôi nhúng tại Cao lãnh (Sadee không hề trễ, diên lạng và étac lăm).

Tiệm tôi có trữ nhiều thứ ló náy mùng rất đẹp, vật không hề chạy. Mũi cây bẻ dài 20"50, bề ngang 0"80.

Tất sọc = 6\$ một cây

Tất sọc = 5\$ một cây.

Mua từ 10 cây sập lên thì được trả tiền huê-hồng 10% (một trăm hột mười đồng).

Quý khách có dịp đến Cáo-thờ, tôi kính mời ghé tiệm tôi chơi cho biết vì nào ợa muốn biết giá hàng xin viết thư thì tôi sẵn lòng dịch ra chất hoặc gởi về coi làm kiêu (echantillon)

Còn mua thì tôi gởi theo nhà thư, đem đóng tiền mà lãnh hàng. (Centre rem boursemer).

NGUYỄN-VĂN-XUÔNG

Chủ-nhơn cần-cáo.

OAN TRUYỀN NGỌC-HẠNH

(Luy vi tính)

par

✽ Trương-quang-Tiến ✽

(TIẾP THEO)

Chuyện cũ nhất ra ngle cũng mới, hôm nay gặp mặt mình đây, dường như một giấc chiêm bao mới tỉnh. Nổi lên, thất lạc, hoa có ngày này, một phen đã gọi tương-tử, tương-chàng đợi lâu rồi, mình cũng đã đương-tâm hiện lượng.

NGỌC-HẠNH vừa đến, cất tiếng than rằng: "Mình đi tới công xin thú thật rằng: từ bao giờ đến đây giờ, tuy xoắn thay thu đổi, đã nát vụn phải thì mặt đất, nhưng lòng còn cảm năm giờ với mình một tấm lòng lai-lãng vô hạn. Sân hoang vắng vắng, nhiều khi vắng một mình, lòng nghe tiếng lệ khô thêm, chẳng khác nào dao cắt da. Tôi cũng chẳng cần nhất lại dòng-dải, chỉ xin hứa rằng: có xa nhau mới biết cái này, sâu như mối tơ tâm, phần hết

ruột gan, song chưa thể dứt. Tuy vậy nhưng thả mạng nặng khối tình mà thả, chẳng thả rập ràng cho dân mặt đây đây; và lại mình cũng biết: cái kiếp sống thừa này còn có ích gì ai, tuổi ngoại từ tuần, càng nổi chuồn ra duyên, càng thêm thì thẹn. Trời cao biển rộng, như gương như nguyệt chứng cho lòng, không phải đem đem dạ sát-sơn đối ra tuồng đen-bạc, nhưng mà: xương thì này gởi với cỏ cây, tương-chàng đã vira, còn chen dăm bụi hồng chi nữa.

Những đêm: còn tiểu còn bạc lo mà kinh-dinh bỗ-lỗ sớ cao-su, nào dè một phút hóa tay không, sự chi-ro này là cơ khiến cho tôi thêm chán-ngán môi trần, quyết định để bình lãnh, sẽ kêu người bán sớ. Thả xuôi gia đầu phật, mới đưa cho thừa kiếp sống thừa, chỉ để cho con tạo gạt bỏ hồng, liết lóc lao-dao sang đến hồi lặn-dần. Gặp mình đây, ấy là như trời còn muốn chèo ruột tôi, trao cho tôi mấy lạng dao dích-dáng; rồi đến việc vợ chồng chi, cho thêm buồn cả bụng lại như cá dơi. Mình ngày nay ra

người bèo-bò vôi-bạc rồi, cái thân phần khôn-tên này có xứng-dáng gì phòng nổi lời non-nước!

Vợ yêu đầu đời nói chi làm tiếng, đoan ruột hai mươi năm trời như ai cắt, thuốc chày chưa lành vết, mình bao giờ còn dấn.....! Nếu không được tái hiệp nhân—tôi nói thiệt—thà sống lạc liêu, dành cho mình ba phát trước, tôi mấy phát sau, cho dành thừa dợ. Ngon-nguồn tôi đã tở, tương-dân có cây nghe đến cũng đau lòng, huống chi đầu ập tay gởi cũng nhân, mấy tháng tìm chẳng đáng mình, năm mà khó máu theo nước mắt. Dường ấy mình có hết cho chăng? Tuy mình chẳng thấy nhưng lấy mấy lời tôi đã nói, đem sánh với lòng mình, thì h rên cho là có vậy chăng? Nếu không tương-khắc, thì xin đừng cay đắng chỉ nhau, về cùng nhau, sanh tử có nhau, cho bô công đợc đợc. Chỉ như sớ cao-su ấy, tùy ý mình, để vậy mà làm thôi tôi sẽ đưa tiền bạc cho, hầu khai phá rộng thêm vì hàng không muộn thời cứ việc kêu người

bán, nhưng theo y môn tôi, tương-khắc kêu bán là hơn, vì mình tuổi tác công trọng rồi, không con, lo nữa ai ăn, bất quá là làm cho nhọc xắt rồi lúc nhắm mắt từ trần, cũng năm hai tay trắng.

Chỉ như tôi ngày nay tuy không giàu có hơn ai, nhưng ở đất này, thiên hạ cũng từng nghe tiếng. Mình về nhà ở, tùy ý muốn chi tôi cũng vàng-dầu phất hao tổn hao nhiều, tôi đã sức cứ giúp mình từ nguyện. Không gì phải đem thân liễu yếu, gánh vác việc nặng nề, chớ mua sớ, cho năng tập 1 Phóng mình sống đợc bao lâu đây? Nếu không quá sáu bảy mươi tuổi, chỉ là mười lăm, vài mươi tám nữa, thời hà tặc phải đó lợ?

Ngọc nghe đến đó, dường như bất giữ mình, ngồi ngơ-ngẩn hồi lâu, nghĩ mấy lời chàng hừn hừn. Huống chi cái thân tuồng ngàn vượt biển, đã lưng chày gót năm mây, nhưng kết cuộc rồi cái của hồng này, chẳng khỏi trôi xanh hết đây tôi đoan. Thế thì còn mấy năm sống sót đây đây, lực có giờ gì hơn hai mươi lăm năm trước kia, bất quá là

trời công đem quả-quai gạt phóng-lưu, ghen-gheét mà về trở cho rồ. Nghĩ đoan năng nhô sáu Kổ mà cười, rồi đáp vác tặc mấy lời rằng: "Như thế mới là tri-ký. Đã trót lỡ hen non thể biếu, hôm nay biếu chưa xong, sao chưa mơn mà lời thể lại nuốt đi, dường ấy e không đáng sống. Nghĩ bao nhiêu đó, nên chưa để phụ ai, mong rằng từ đây phần cát-dương ương hồng-tung quán, lãnh khối bích địa nở phong ba như trước."

Câu chuyện đến đây là dứt, hai người cùng nhìn nhau mà nỗi mừng không biết lấy gì cần, mừng từ hàng phòng cam vô. Vira chừng câu chuyện tay qua rồi, Ngọc đỡ lấy mà rằng: (Khôn-khôn, quân nư! còn nổi vợ con, lặn đi cho nào, xin cho tôi biết. Nếu phải vợ tôi, đáng thì vàng-dầu đã dành, chỉ như đem tôi về rồi, gặp phải chi Hoa-Thơ thì thế, bất qui tang mất, bất mới tang tay, đi trót điếu đo mới đo nguy, cái hời mui trần tay trái đã thừa, nhưng còn rỏ kim cương, thật tôi chưa từng

trên đời

Au Phong

Bijouterie-soreries de Chine

et du Tonkin

CAOLANH

Kính trình cùng quý khách đang tới tiệm mua bán hàng năm năm hàng rỗng hàng lâu, những là vân xuyên là nh nhiều, cũng là hàng vườn, nhuộm đen đều lang thật tốt, không hề trở tới chặc ý, vì tôi mua bán đã lâu, nên tại hết sức lựa chọn thợ nhuộm, nhuộm tốt và hết chặc tốt, nên các nơi khác đồ cầm châu, hoa tư các, cũng xá lỵ soạn bắc thảo, lục soạn thượng hảo đều có đủ thứ, còn hàng bắc như, hàng không thể bì kịp hàng của tôi, và các tôi bán lại rẻ. Còn đồ mặc trắng như thư, lưng-lưng đủ thứ, tôi bán tại Hà-nội, như quý khách muốn mua vật chi dùng xin tới thư đến, thì tôi sẽ gởi đồ lại liền, như vì nào muốn mua nhiều mà bán, tôi tính giá rất nh, hàng tôi gởi *contre remboursement*.

Cao-lanh: Nguyễn-xuân-Trước

Cần bạch

TIỆM

Trương-văn-Hanh

Sudec

Có bán xe máy mới và đủ đồ phụ tùng xe máy và sửa xe. Lành thấp vườn đến khi đã (carbure) theo cuộc quan, hôn, tạo, kỹ, y, tân gia, ha tho, khác đến bằng nhiều tây và khác bằng tốt thượng hạng, bán mới và bán cũ và ruột xe máy hiệu Michelin, giấy bơm-đổ đủ cỡ dung theo kiểu kim thoa. Quý ông ở xa muốn mua đồ phụ tùng xe máy, thì gởi thư cho tôi. Tôi sẽ giong kỹ lưỡng mà gởi *Contre-Remboursement* nghĩa là đóng bạc nhà tôi mà lãnh đồ và tôi cho giá đồ phụ tùng in sáng bằng chữ quốc-ngữ (Prix courant).

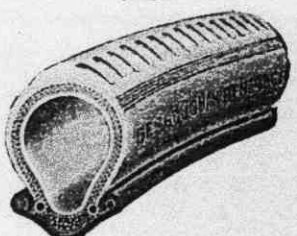
Trương-văn-Hanh.

Cần khải.

Có bán

Vỏ xe thượng hạng

Hiệu Pneu Bergougnan

Vỏ xe kéo mỗi cái giá là 8\$ 00
Ruột xe kéo mỗi cái giá là 2, 50
Vỏ xe máy mỗi cái giá là 2, 80
Ruột xe máy mỗi cái giá là 1, 60

AI muốn mua xin do nơi M. Trân-dắc-Nghĩa, Quận-lỵ An-quan An-hà Cánh-thơ

Hỏi bạn thanh niên

Muốn lãnh đăng sắc dục hãy xem truyện: LỜI BƯỚT PHONG TÌNH.
Chuyện có ba JEANNETTE ở Vinhlong
Giá mỗi cuốn là 0, \$30
AI mua chiến thì có nhẽ hổng 20 \$
Có trữ bán tại An-quan An-hà Cánh-thơ và tiệm Búi-bừ-Huân Cánh-thơ.

Quyển Từ tụng thẻ lệ

Quyển từ tụng thẻ lệ là một quyển sách từ điển cho những người có việc kinh doanh đến toà, cũng thấy thấy những người làm dân nhà nước. Sách dạy cả thấy 13V trang, nói về sự kiện, bài nại và nhập vào vụ kiện, về án toà, án khám diện và các công án, sự giáo cách g an oan và tra xét trong việc không an, xin phó án tòa sơ, phó án về ban-pháp, biện tịch do tập vật, sự làm diện án nhà chưa thành công, sự sự giam cầm, v.v., còn nhiều khoản cần biết không thể kể hết.

Những người kinh doanh và dân thôn xóm, lợi người và lợi cho gia đình, quan an DUY-THO là có các kiến thức để họ hiểu và làm việc.

Giá mỗi quyển.....1\$30
Phụ thêm tiền gởi 0, 24.
Xin do thư cho M. Trân-dắc-Nghĩa Quận-lỵ An-quan An-hà Cánh-thơ

Dịp tốt

Có bán 1 cái xe Bébé Peugeot bốn máy, có đèn điện khí và Dynamo, còn tốt lắm. Giá rẻ mặt.

Hỏi M. Lê-văn-Sinh

Trưởng tòa (Cánh-thơ.)

TRẠI THỢ MỘC, CHẠM VÀ CÁN HIỆU

Nguyễn-long-Thao

Tại CHỢ LAITHIEU (ĐƯỜNG COLONIALE)

Sáng tạo gần 10 năm rồi, từng thợ nhiều kiểu khéo léo.

Có đóng sảng và bán đủ các thứ bàn ăn: dài, vắn, tròn vườn khéo lạ. Tô áo trơn hoặc có kiến soi mặt, 2 nặt, từ thứ trơn cần, từ dễ sạch và dễ rửa. Bàn viết, bàn rửa mặt cùng bàn salon trơn bóng, ghế trường kỷ, ghế ngồi nhiều kiểu Vàng gỗ một tấm liền chường ngựa thường, chường tiên hoặc chường voi đôi. Bên bằng sơn mài và cần. Khay, hộp chường đèn, đài kỷ.

Những món kể trên đây dùng toàn cây danh mộc: Trắc, gỗ, cam-lai mà đóng chế khéo kim thoa.

Kính mời quý ông qui bà muốn mua hãy la đất môn chỉ thị tôi sáng lòng làm theo vừa ý. Trại tôi công có lãnh làm bao lam thành xong các chạm sơn thếp Nguyễn-long-Thao

Chủ nhân kính cáo

Nhà ngủ và nhà hàng

bán cơm tây

HIỆU: TÂN-PHAT-LỢI

ở đường B' Maspero gần cầu tàu lục

Tỉnh (Sóc-TRANG)

Kính thỉnh quý khách nên có việc đi Sóc-trang, tôi ở đường xin dừng bước ghé lại nghỉ nơi tiệm của tôi. Có phòng ngủ tinh vi khoản khoản, lại có quạt máy và đèn điện, các một lại là đủ đồ cần tại có bán các thứ rượu và cơm tây: việc này lại càng kỳ lưỡng vì cứ do theo cách Vê-Sinh.
Còn như khách có muốn cần dùng cơm Anam xin cho tôi hay trước một giờ thì tôi cũng sáng lòng làm cho vừa ý.
Xin quý-khách chiếu cố đến, tôi lấy làm cảm.

Chủ nhân: Tư Cảnh kính mời.

Khương thời dit

Trần văn Gòg

178 180 Rue Angduong 178 180.

Tiệm tôi có làm đồ nữ trang (Bijouterie) đồ bán, và có bán những đồ phụ tùng xe hơi, xe máy và xe kéo xin kể ra sau đây:

Kiểu vàng, neo, chuỗi, bông, cà rá, đồ làm đủ thứ. Dầu đèn sáng sủa (essence-Shell) dầu máy (huile pour automobiles) mỡ bôi trơn xe hơi và xe máy (graisse pour automobiles) đã thấp đèn xe hơi (carbure) vỏ ruột xe hơi hiệu (Michelin et GOODRICH et GOODYAR) vỏ ruột xe máy hiệu (Michelin và Hotchinson) vỏ xe kéo hiệu (Michelin) thứ hai bộ (2 toiles thứ ba bộ (3 toiles).

Xe máy hiệu (hở rỏ) (PEUGEOT AL-CYON và HERCULE), có bán đồ đầu mới (é-aillet) lược chải đầu đủ thứ và đồ của đầm (DAME) giấy tẩy giấy anam dầu thơm xà bông (savon) phấn đối mặt mua bên tây lai (Commande en France) Rượu Champagne, rượu Cháo đỏ và trắng mua bên tây lai (Vin blanc et rouge).
Xe hơi hiệu (OVERLAND 4 places) Moteur Canot 8 H.P.-et 8 H.P., Máy Canot 18 mã lực và 8 mã lực (CAMION) 2 tonnes, xe Camion hai tôn. Máy bơm nước (Pompe Hélice pour eau) Canot đóng sảng rồi.

Hồ bắc kỷ, ghế xit du, ghế tô nỏ, đồ măng nỏn và đồ măng áo (Herseuse, porte-manteau, porte-Chapeau, Chaise toilette).

Những đồ này gởi s và bán lẻ, các ông các bà có cần dùng xin gởi thư đến tôi sẽ mua mau lập tức gởi (Contre remboursement) đến chỗ.

Nay kính

Chủ nhân: TRAN VAN GONG
Bijoutier PHOM-PENH

Cáo bạch

Có bán cùng viết "Porte PLUMES à réservoir" ngòi viết bằng vàng thiết cao "PLUMES EN ON CONTRÔLE"

14k không sét không mòn Cókầu (AGRAF) một đầu thibút viết, còn đầu kia thì viết chỉ

phụ thêm 1 hộp nhỏ đựng năm cộng chỉ để thay. Cây viết này nếu gởi giữ vài mươi năm không hư.

Xin đấng lưỡng giá cây viết này giống theo công viết năm cái, một

đấng của khách

Nhà in Hậu Giang CANTHO

Giá 4\$50

Mua nguyên lý về bán lại càng ịnh giá nhẹ hơn nhiều.

Công có trừ hán mực styllographique màu black thứ tốt.

ve giá 0\$50

Nhà in Hậu Giang CANTHO

Giá 4\$50

Mua nguyên lý về bán lại càng ịnh giá nhẹ hơn nhiều.

Công có trừ hán mực styllographique màu black thứ tốt.

ve giá 0\$50

Nhà in Hậu Giang CANTHO

Giá 4\$50

Mua nguyên lý về bán lại càng ịnh giá nhẹ hơn nhiều.

Công có trừ hán mực styllographique màu black thứ tốt.

ve giá 0\$50

Nhà in Hậu Giang CANTHO

Giá 4\$50

Mua nguyên lý về bán lại càng ịnh giá nhẹ hơn nhiều.

Công có trừ hán mực styllographique màu black thứ tốt.

ve giá 0\$50

Nhà in Hậu Giang CANTHO

La-văn-Trọng

CANTHO

Bán sỉ và bán lẻ các sắc hàng tơ lụa hàng Tây, hàng Tàu, lãnh, xuyên nhuộm tại Caolanh, Hàng Bắc-kỳ.

Lương, băng, xuyên, the, lụa v.v...

Lãnh rộng may áo giá từ 6\$50 tới 7\$50 một cây.

Lãnh hẹp mỗi cây hai quần giá từ 6\$00 tới 6\$50.

Vải may mũm trắng và ngò làm một cây 20" 4 khổ 0"80 một cây may được một cái mũm bé dài 2"00 bé ngan 1"60 chứa cửa 0"80 giá từ 5\$00 tới 6\$00 một cây.

Mền tây bằng lông chiên nhiều cỡ lớn nhỏ giá từ 5\$00 tới 26\$00 một cái.

Dù dờn ba các thứ màu, hột gà, tiem lá cây, nu, trắng giá từ 2\$40 tới 3\$40 một cây. Còn có nhiều thứ dù dờn ống.

Có nhiều thứ satin đen và màu, may áo dài rồi đẹp giá từ 4\$00 tới 20\$00 một áo dài.

Nón ul feutres và nón casques đủ kiểu may bottines đen, vàng, hoặc hai màu giấy tạc, dép Bắc-kỳ. Dù thứ đen tây chường đá, chường đồng, đen manchon.

Chư quý khách ở xa muốn lấy kiểu hàng (échantillon) hỏi giá, hoặc muốn mua món chi, cứ viết thư cho tôi thì tôi sẽ tính giá thiệt nh, vì đã có ga riêng tính cho bạn hàng chường để tính mức-bao gởi.

Hàng gởi theo cách lãnh hóa giao ngân (Contre remboursement).

Nếu gởi tiền trước thì sẽ được trừ tiê huê hổng 2% về cái phần tiền trả trước đó.

Gởi thư để: La-văn-Trọng

Đường Kinh-Lấp Cánh-thơ

Muôn mua mặt ong

AI có MẶT ONG muốn bán mấy tạ xin do nơi Bón quon

An quan An-hà Cánh-thơ

Tiệm khác con dàu

TRẦN-DUY-BINH

Graveur— 96 Rue Pellerin— Saigon

Kính trình cùng quý khách đang ở

tiệm tôi trước ở số nhà 85 đường Catinat và số 130 đường Pellerin, nhờ ơn lục châu chư quân từ chiều có thi công

ngành của tôi đã thành hành bấy lâu nay

Vậy tôi đã dọn lại số 96 công đường Pellerin vẫn chuyên nghề khác con dàu

đồng, cao-su, bán đồng, bán đá cầm

thạch đồ m, có bán đủ các thứ con dàu

Tây xoi lai, như là Dateur, Numero leur, Folioleux, Compteur, elev.v.v.

bán đồ phụ tùng theo cuộc con dàu

giá rẻ đồ tốt mà làm mau, có in Catalogue để gởi cho quý khách nếu quý khách muốn cần dùng kiến nào thì xin gởi thư cho tôi lấy Catalogue lựa kiểu mà dùng

tôi sẽ hết sức làm cho vừa ý các qu khách.

TRẦN-DUY-BINH

Graveur— 96 Rue Pellerin— Saigon

Đồng hồ hiệu LIP

Đồng hồ mà người ta hay liem mua là đồng hồ hiệu LIP

CHRONOMÈTRE

LIP LIP

LA MARQUE FRANÇAISE

Montres de Précision

EN VENTE CHEZ LES BONS HORLOGERS

Exiger la marque LIP sur le cadran

SAO VAY?

Vì máy nó tốt lắm, nó chạy đúng, chặc và lâu hư, khỏi tốn tiền sửa mãi như các đồng hồ khác

'SAO NỮA?

Vì nó là hiệu Langsa và giá nó rẻ lắm.

THIỆT KHÔNG?

Mua thử một cái dùng, hay là hỏi thăm những người đã có sẵn đồng hồ hiệu LIP thì biết.

LIP LIP

MARQUE FRANÇAISE

CADRAN LUMINEUX

En vente chez les bons horlogers

Exiger la marque LIP sur le cadran

CÓ TRỪ BÁN TẠI:

Hàng LES GALERIES DE L'OUEST là hàng HẬU GIANG

DƯƠNG HANG Saigon, My tho, Cánh-thơ và Trávinh

Tại nhà in Hậu-giang

Nhà in Hậu-giang từ buổi tạo sáng đến nay trót năm năm, nhờ chư quân

từ lục-châu chiếu cố, nên ngày một

thành phát. Hiện nay thấy thợ tinh cả

ba bốn mươi người, máy sấm thêm đủ

c, Chư vị muốn cần dùng đặt thiệp

sổ, giấy viết thư, đóng sách, hất cử mơn

nào, bưu hiệu cũng sáng lòng làm

cho vừa ý.

Có bán sách:

Kim-túy thanh từ.....1\$20

Kim-thạch kỳ duyên.....0, 80

Truyện Kiến tâm liệt nữ.....0, 30

Trở chơ.....0, 30

Tuân tra pháp lệ.....1, 20

Đổng Am tư vị.....0, 40

Khuyến sĩ ca.....0, 20

Hồa tự nguyệt.....0 10

Ngô-phụng-Lân.....0 20

Sách Thường-dụng.....2, 00

Sách giúp cho hương chức có

quyển thi hành như trường toà... 3, 00

Tuống kim Thạch kỳ duyên.... 0, 80

Từ điển, sử ký v. v. không thể kể hết

Có lần in đồ các kiểu Catalogue có

hình, như: đồ phụ tùng xe máy, các thứ

đèn, đồ dùng trong nhà và đồ ăn hàn

(vaisselles), nhiều chiếc từ 16m, giấy

lên rủa hình 6"2x9"12; 13x18, nước

thuê rửa hình.

Máy viết biên «Smith Premier» 10

máy viết biên «Viotype» từ nhũ hàng

Bản in lại định từ đây hết cơ mơn

et, cần người muốn trả tiền hay trả

bằng giấy quố. in ở đường dàu, tùy theo

giá bạc lên xuống mà tính.

Nay đã nhũ huê giúp nhơn, cần

xin chư vị tường lĩnh, gởi chiến cố

người minh trong việc cạnh tranh quyền

lợi.

Trần-dắc-Nghĩa

Quận-lỵ An-quan An-hà Cánh-thơ

cần khải.